

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o voludn... Cesta za vsa tova priloga 7 gl. za poln leta 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in viračkah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročilstva, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Terraste, «Nava tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terraste» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

O ženskej odgoji.

(Dalje.)

Ženskih poklic in naloga je tolika in tako imenitna, da nemamo skoraj izraza, s katerim bi jo zaznamovali; ako ona to od Boga dano jej nalogo zvesto in natančno spolnuje, lahko rečemo, da s tem več človeštvu koristi nego mož sam. Iz materinega naročja izvira blagoslov in prokletje. Gorje torej materi, ki svoje naloge noče spoznati; ona je kriva ne le pogube lastnega otroka, temuč vseh slabosti, neredov, in moralne škode, ki jih njeni otroci človeštvu z svojim slabim vedenjem doprinašajo.

Če ima pa mati tako visoko nalogo spolnovati, mora biti dobro poučena v onih vedah in znanju, ki jej omogoči njih izpolnjevanje — biti mora duševno dobro izobražena, ne razuzdana, ampak verna in čednostna; olika jej bistri um ter jo duševno ojači; poznati mora tudi vse, kar je treba vedeti za dobro opravljanje domačih opravil in premoženja.

Sprezgovoriti hočemo tu nekoliko besed o ženskej odgoji, o pomanjkljivosti ženskih učilišč in zavodov, o današnjem modernem ženstvu in o ženstvu, kakošno bi moralo biti, vedno se ravnajoč po starem reku, ki trdi, da dobra gospodinja tri hišne vogle drži in gospodar le enega, a slaba gospodinja kmalu vse štiri podere.

Kakšno je sedanje ženstvo? — Na to prašanje ni prav lahko odgovoriti, kajti ločiti je je treba v stanove. Vsak stan ima svoje posebne navade in razvade, radi česa ni možno vse stanove pod en koš deti ter jih po jednem kopitu soditi. Ako sedanje ženstvo primerjamo z nekdanjim, spoznamo, da je jako različno od nekdanjega. S tem pa ne menimo, da bi današnje ženstvo bilo grše ali manj ljubeznjivo, ali ono je več ali manj zgubilo onih pravih, le ženskum lastnih lastnosti, ki se opazujejo ne le na lepem, temveč i na grdem ženstvu. Današnja ženska ni več podobna sramežljivi vijolici, ki se z svojo vonjavo skriva pred svetom; postala je podobna ponosnemu tulipanu, ki vabi človeka, da občuduje njegovo lepoto; sedanje, osobito mestno ženstvo, hlepi le po dopadajenju: nečemurno si telo našari in olepotiči, da le prihaja pred moške oči krasnejša in dopadljivejša; gleda le na zunanjo lepoto — a lepoto in blagost srca, svoje notranje dušne darove, ki bi žensko možkim očesom tem veljavnejšo in dopadljivejšo delale — te zanemarija.

Kar smo dosedaj rekli, podobno je bolj pridigi, ali vendar vsakdo gotovo pripozna, da je sedanje ženstvo bolj udano malenkostim in nečemurnosti nego skrbi, blažiti si srce, vaditi in gojiti dušne svoje zmožnosti ter s temi, in ne s zunanjo lepoto, na moške vplivati.

Lepa ženska se dopada očesom; dobra ženska se dopada srcu; prva je biser, druga pa zaklad — rekel je Na-

oleon I. In res glejmo svetno žensko, kako si z vsakovrstnim lepotičjem prizadeva dopadati možkemu očesu; s tem pridobi si sicer simpatijo moža, vlovi tako rekoč kakega za suknjo — a glejmo zakonsko srečo dveh takih poročencev; dokler trpi takozvana »medena luna«, je še nekoliko navidezne sreče; ali kader mož spregleda, ko zapazi, kako razsipno žensko si je vzel; — tedaj začanja se kes; gospodičina je postala soproga ter meni sedaj, dajej je tudi dovoljeno ukazavati in povelja dajati; oblači se in razsiple težko prisluženi denar v žamet in svilo, a ne ve niti kuhati, niti živati, niti dajati deklam umnih povelj. Njen mož, ki si je mislil, da bode imel v zakonu raj, najde se ogoljufanega — v večnih vicah. Ugodnost, red, varčevanje so takej ženski španska vas; dobrih lastnosti in čednosti jej pomanjkuje; on se jej liže, prosi uljudno in ker žena le noče se spreobrniti, spremeni svoj proseči glas v zapovedajoči, dokler se ne prepriča, da tudi tem načinom nič ne opravi.

— Ko je zadujega prepričan, je zakonske sreče konec. Mož si ne more kaj, da bi se ne jezil, spozabi se celo kakšenkrat, da z lastno soprogo predržno ravna ter jo v njenej časti degrađira, žena se pa, kot občutljivejša, čuti nesrečno; sladke zakonske vezi zde se jej trde sponse. Nemir in kavs vedno raste in njih slabi učinki spoznajo se kmalu na zanemarjenju dece — greh jednega združenega para gre od generacije do generacije, dokler ne okuži vse človeške družbe. Ne mislimo pač, da so vse sedanje ženske srednjega stanu enake; nahaja se hvala Bogu hvalevrednih izjem, koje so tembolj česti vredne.

Ta slika ženske moderne npravnosti zdi se nam, da ni pretirana. Naše okoliščine so jako votle, votlejšje nego nam jih je možno tukaj naslikati; nočemo tu omenjati najslabje strani ženske, kajti predaleč bi zašli, in omenjati gujusnega proletarjata in prostitucije tudi nočemo. — Ako je upati boljih časov in boljših rodov — odvisno je to le od dobrega ženstva, ki umeva ceniti in spolnovati svojo plemenito nalogo.

Kako bi se dalo pomoči? O tem v prihodnjem članku.

Družba sv. Cirila in Metoda — kaj je to?

V poduk slovenskemu ljudstvu.

(Dalje.)

Na ustanovnem podružničnem zboru izvoli se začasno načelnštvo, t. j. prvomestnik, njegov namestnik, zapisnikar in blagajnik, ter ako je treba, vsakemu teh dveh po jeden namestnik. Potem se vsprej mejo in potrdajo podružnična pravila po načrtu. Tako je podružnica ustanovljena, ter se nje ustanovitev s prošnjo naznani c. k. ministerstvu za notranje reči ali naravnost, ali posredno skozi c. k. namestništvo (c. k. deželno vlado) dotične dežele.

Via. c. k. ministerstvo želi, da bi se te prošnje posredno (skozi namestništvo ali dež. vlado) vlagale, ter, da bi se v

njih podružnični kraji in njih c. k. okr. glavarstva tudi po namško zaznamovali.

To prošnjo vložiti ali pooblaščenec družbenega vodstva ali pa vsled zaprosa začasnega načelnštva družbeno vodstvo.

Prošnji do ministerstva, ki ima kolek 50 kr., prilože se podružnična in pravila glavne družbe, vsaktera v petih primerkih, ter se dene na vsakega kolek 15 kr. Koleki se kar nepopisani prilepijo na čele listini.

Če pooblaščenec vložiti prošnjo, mora pridejati tudi svoje nanj glaseče pooblastilo, ki ima kolek 50 kr.; ako družbeno vodstvo prosi, pa priloži zapros podružničnega načelnštva s kolekom 15 kr.

Če se pa hoče, da ministerstvo pravni obstanek kake podružnice izrečno potrdi (§ 9 društvenega zakona od 15. nov. 1866), mora se te potrditve v prošnji posebe prositi in na jeden primerek podružničnih pravil deti kolek 1 gid.

Naj se torej vsak, ki hoče tako prošnjo kot pooblaščenec vložiti, obrne pred do družbenega vodstva, da mu pošlje pravilno pooblastilo. Ako je pa želja, da se podružnična ustanovitev c. k. ministerstvu naznani po družbenem vodstvu, naj začasno načelnštvo temu izreče to ž-ljo v dopisu, ki ga podpiseta vsaj začasni prvomestnik in tajnik in mu priložita vsprejeta pravila v petih primerkih.

Ako ministerstvo v štirih tednih po vložnem naznanilu podružnice ne prepove, ali, ako ono pred odgovori, da je ne zabranjuje (§ 7 društvenega zakona od 15. nov. 1866), sme podružnica začeti svoje delovanje in to najprej s tem, da začasno načelnštvo sklíče podružnični zbor, na katerem se potrdi začasne ali izvoli novo stalno načelnštvo.

Tako je podružnična ustanovitev dogotovljena.

Zdaj je še treba podružnične načelnike v treh dneh potem, ko so za trdno postavljeni, kakor tudi vsaki podružnični zbor najmanj 24 ur pred (ali zbog oddaljenosti še pred) naznaniti ravno tisti politični gosposki, kakor je zgorej rečeno za podružnični ustanovni zbor. Tako naznanilo je brez koleka. Paziti je pa, da se to naznanilo ne opusti, ker so drugač zavolj tega lahko velike sitnosti. Enako se jej v teku enega leta pošlje imenik udov. Potem se stanje podružnice, ko je po ministerstvu dovoljena, oziroma ne zabranjena, precej naznani družbenemu vodstvu, po pripisanih tiskancah, da jo dene v svoj izkaz. Zdaj podružnična načelnštva pravilno občujejo z svodstvom družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ter mu svetujejo, kar za svoj okraj ali v prospeh slovenskega šolstva sploh potrebno spoznajo.

7. Kdo vodi družbo sv. Cirila in Metoda?

Zastopniki vseh podružnic zbiraj se vsako leto enkrat v velikemu obnemu zboru cele družbe. T-krat volijo glavni odbor, t. j. 12 gospodov; ti naj vladajo in vodijo vso družbo. Zato se jim pravi: svodstvo družbe sv. Cirila in Metoda; temu se pošiljajo tudi vsa pisma, družbo naravnost zadevajoča. Na čelu jim je prvomestnik. Saj polovica teh gospodov mora stanovati v Ljubljani. Poglavitno mesto vsega slovenskega naroda — Ljubljana je torej sedež družbe sv. Cirila in Metoda. Pri obnem zboru volijo zastopniki tudi pet nadzornikov, ki skrbje zato, da se denar po nepotrebnem ne zapravlja ter večkrat pregledujejo družbino blagajnico, in pet razsodnikov, ki naj razsojajo, kadar bi se vneli kak prepirl v družbi.

Občni zbor je imeniten dogodek za vso družbo. Shaja se lahko vsako leto drugod, da se tako po večjih krajih vneajo za družbo. Na takem zboru daje družbino vodstvo račun o svojem delovanju, naznanija kam so se obrnili družbini denarji, kje in kako se je podpirala slovenska mladina. Tedaj pa izrekajo tudi zastopniki posameznih podružnic svoje želje ter z živo besedo odkrivajo nevarnosti, ki preté v njihovem kraji našim slovenskim svetinjam.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poslanska zbornica državne zbornice je 29. septembra odprla. Grof Taaffe je objavil neko lastnoročno p'smo Nj. Veličanstva cesarja ter zbornici predstavil novega trgovinskega ministra Bacquehem-a. Načelnik se je v gorkih besedah spominal umrlih udov. Novozvoljeni poslanci Vransy, Stingl, Habermann, Gregorec, Serwatovski, Szezezanowski in Pichler so bili zaprišezeni. Celjsko okrožno sodišče prosi za dovolitve, da se sme zoper poslanca Vošnjaka sodniško postopati in zadrsko okrožno sodišče zoper poslanca Šupuka; pri obeh zarad žalitve česti. Trgovinski minister je predložil zakonsko osnovo glede uredbe dohodkov in stroškov državnih železnic, oziroma ustavne razprave proračun presegaajočih stroškov od leta 1881—1885. Skupni ti troški znašajo 5.368.000 gold. Trgovinski minister je omenil, da dohodki od železniškega prometa so večkrat odvisni od faktorjev, katerih uprava ne more poprej videti. Tudi se je treba ozirati na to, da je ta stroka še nova. Določiti se imajoča pravila taka primanklaja onemogočijo. Trgovinski minister prosi, naj se zbornica na predlogo ozira, da bo mogoče pospeševati gospodarske zadeve. — Heilckerg je interpeliral Taaffeja glede avstrijsko-nemške zveze in prašal, ali more izjaviti, da niso resnične vesti, ki se mej ljudstvom širijo. Sturm je vprašal Taaffeja zastran naprave štirih posilnih delavnic na Moravskem in glede dovolitve državnega doneska zanje. Sturm je interpeliral zastran postopanja trebiškega okrajnega glavarstva pri izdaji českega uredovnega časnika, Waldek je interpeliral zastran dvorepnege leva, ki se je obesil na bavarsko-avstrijskej mejnej postaji Eisenste in, namesti avstrijskega orla. Roser je predlagal ustanovitev zdravstvenega urada, kakoršni so v nemškej državi. Zbornica je rešila mnogo prošenj brez razprave po predlogih poročevalcev; odobrila volitve poslancev Au-serer, Ed. Suess, Vaghinger, Rosenstock, Mathon, Fürtmüller, Goluhowski, Kopycinski, Falkenhayn, Moser in Hayden.

Prošnje za znižanje cene živinske soli, za zboljšanje plač sodniških služabnikov, čuvajev v ječah in za ustanovitev okrožnega sodišča v nekdanjem czorkovem okrožju so se izročile vladi, da se po moči nanje ozira. — Včeraj je bila zopet seja.

V ogerskej poslanskej zbornici se je 29. t. m. pričela splošna razprava o predlogi, glede podaljšanja carinske in trgovinske zveze. Proti koncu se je interpeliral Szilagyi ministerskega načelnika, ali on meni, da se sklada protektorat Rusije nad Bolgarijo z berlinsko pogodbo in ali so od nemških oficijozov šireča se razjasnila v soglasji z načeli in orijentno politiko vlade, da Bolgarija in Rumelija ne spadati v okrožje interesov avstrijske države in da je glavna naloga avstrijsko-ogerske zunanje politike, da ohrani veliko do egejskega morja držčevo prometno pot.

Tisza je na interpelacije o bolgarskem prašanju v četrtek odgovoril. Rekel je, da na nekatera prašanja, ker se vrše dogovori, nobena vlada na svetu ne bi mogla odgovoriti, da ne bi škodovala državnim interesom in grešila zoper najsvetejše dolžnosti. Tisza je potem zavračal menitve, da je naše ministerstvo zunanjih zadev namerjavalo bolgarskega kneza odstaviti ali da mu je bil poprej znan napad na

kneza Aleksandra. Tega in da je knez priznal, da je svojo krono naravnost od carja prejel in da na prestolu ostane le tedaj, ako je to po volji carju, ni moglo ministerstvo zunanjih zadev vedeti. Mej našo vlado in Rusijo glede oblastnega vpliva na zahodu ali zahodu balkanskega poluotoka ni nobenega dogovora. Trdno se držimo stanja, kateri je določila berlinska pogodba in to dobro ugaja našim interesom. Naše ministerstvo zunanjih zadev je pač v interesu Bolgarije same svarilo pred prenapetimi sklepi glede postopanja proti zarotnikom, ali nič ni ukrenolo za varstvo započetnikov bolgarskega prevrata. V soglasji z ministrom zunanjih zadev imam to menitev, da državnim interesom najbolj ugaja, ako narodi na Balkanu ustanove samostojne države in da naša država mora delati na to, da pospešuje samostojni razvoj teh držav in braniti, da kaka tuja država ne doseže pokroviteljstva ali stalnega vpliva. V naših zvezah s tujimi državami se ni zgodila nobena promemba; z Nemčijo stojimo tudi še uanes na starej podlagi. Mi smatramo berlinsko mirovno pogodbo, če tudi se je v posameznih primerjih prelomila, posebno lansko leto v Rumeliji, še vedno za veljavno, ki se mora spoštovati. Vlada se tudi že večkrat izrečene namere trdno drži, da nobeden nema pravice enostransko postopati v balkanskih deželah, bodi si z orožjem, bodi si s postavljenjem protektorata, da se sploh vsaka promemba v državnopravnih razmerah more zgoditi le po dogovoru vlad, ki so podpisale berlinsko pogodbo. To so splošni obrisi naših teženj, za ta cilj bomo delali v kritičnih časih mirno in zmerno, pa tudi z vso ozbiljnostjo in določnostjo.

Vnanje dežele.

Iz Petersburga se piše v »Pol. Corresp.«, da v tamšnjih vladnih krogih nemajo skrbi, da bi se mir kalil zaradi bolgarskega prašanja. Če je tudi nedavno ta skrb bila še opravičena, ker ni bilo znano, na katero stran stopijo velevlasti, zginola je ta skrb zdaj popolnoma, ker velevlasti žele mir; nevarniše pa je stanje v Bolgariji za Bolgarijo samo. V ruskih vladnih krogih se bodo pazno obračali na Kaulbarsova dela v Sredu, pa tudi ne bodo oči zapirali angleškim prizadevam v Carigradu; znane so jim težave glede volitve novega kneza za bolgarski prestol, ali prepričani so tudi, da te težave premagajo.

Iz Sredca 28. septembra: Kaulbars je bolgarskej vladi poslal noto, v kateri pravi, da je ruska vlada te menitve, da bi nezakonito bilo sklicanje velicega sobranja brez daljšega odloga in toraj bi ničevi bili njegovi sklepi. On svetuje vladi, naj volitve kolikor je mogoče odloži, da se dežela otme iz zmešnjav ter se more svobodno izreči; dalje je zahteval, naj se obsedni stan odpravi in zaprti oproste. — Dalje je Kaulbars rekel onim, ki so ga pozdravili, da car pričakuje od bolgarske vlade pred vsem popolno zaupanje, a ne v besedah, ampak v dejanjih. Postopanje proti Rusiji se mora popolnoma preduriti, Bolgari morajo v zavesti biti, da se knez Aleksander nikoli več ne vrne na Bolgarsko. Kaulbars je dalje obžaloval, da policija straži ruski konzulat in grajal, da so se vojaški prapori sežgali.

Iz Sredca, 29. septembra: Kaulbars je poslal zunanjim opravnikom v Bolgariji okrožnico, v kateri je ruske zahteve v dvanajst točkah razložil ter izrekel željo, naj se okrožnica kolikor mogoče razglasi. Kaulbars jo je tudi v Sredu mnogim osobam poslal. Vsled tega je bil sklican ministerski svet, da o njej stori svoje sklepe.

DOPISI.

Rojan, 26. sept., — (Izv. dop.) — Da tržaški magistrat in njegovi organi mnogokrat z dvojno mero merijo, prigodi še večkrat; to nič ni novega, ampak stara reč, katera je gospodom na magistratu tako k srcu prirasla, da se je nikakor več znebiti ne morejo. Posebno ako gre za uboge okoličane, te proklete »ščave«, imajo vedno in povsod drugo mero, nego pa za meščane. To se posebno tudi vidi o rojanskem šoli. — Tako zloglasna in tolkokrat že opisana ter orisana šola ima dve

šolski sobi v rojanskem farovžu; pa kake ste ti dve sobi — da se Bogu smili! Postava govori tako, ali magistrat in njega organi storijo drugače, kakor je njim prav in po volji. Ako kdo bodisi v mestu ali v okolici zida hišo, mora predložiti ali obris, »plan«, narejen prav kakor postava zahteva, namreč tako in toliko morajo biti visoke sobe, taka okna itd. in gorje mu, ako ni vse tako po predpisu; priue gledat zidanje komisija in če je le črtica drugače, nego zakon zahteva, podere se mu poslopje, ali pa se vsaj ne pušči tako dolgo nobenemu v njem stanovati, dokler ni vse popravljeno in narejeno prav kakor postava zahteva.

Tega se magistrat strogo drži — na eni strani, — na drugi pa sam ne izpolnjuje postav in predpisov. Najprej bi magistrat sam moral dati dober izgled kot oblast vsem in povsod, potem še le od drugih zahtevati, da storijo vse po določbah in predpisih, kar pa je prav narobe. Magistrat zahteva najprej od družib, sam pa dela — drugače nego postava zahteva, po svoji glavi, kakor se mu ljubi.

V rojanskem farovžu šolski sobi ste visoki 2 m. 40 cm., jedna ima 4 okna, druga pa tri, katerih vsako je visoko 1 m. 10 cm. in 90 cm. široko, tedaj vse drugače, manjše, nižje, nego postava zahteva in ukazuje. In v take »beznice« in »pajstve« nabašejo po 30—40 otrok, v takih sobah mora biti po leti vroče, posebno ker se solnce prav v šolo upira, da ni mogoče prestajati. hujše, nego pa pod znanimi »svinčeni« strehami beneškimi mora biti v takih šolskih sobah. Ne vemo, kako učitelji ali učiteljice morejo shajati. Za te »beznice« tedaj ne pozna magistrat nikakoršnjih določb, nikakih postav.

Čuditi se moramo c. kr. šolskemu nadzorniku, kako da trpi take nezdrave sobe, kjer si rojanski otroci na neslišen način kvarijo svoje zdravje. Kako, da c. kr. šolski nadzornik ne protestuje proti takovemu magistratovemu počenjanju.

C. kr. deželni šolskim oblastim so te stvari dobro znane, pa ne storé nič proti temu, akoprav bi bila dolžnost deželnega šolskega sveta, osobito referenta za šolske stvari, brgati se za to, da bi bili posebno v sadajnem času otroci v zdravih šolskih sobah. Ne vemo kaj je temu vzrok; skoraj bi rekli, da ima magistrat in njegovi organi večjo oblast, nego cesarske kraljeve oblasti.

Iz Koperščine, 27. septembra 1886. — (Izv. dop.) — V vašem cenjenem listu bilo je večkrat sporočeno, da c. kr. uradniki ne umejo slovanskega jezika, večine prebivalcev tužne Istre, čeravno se zahteva od njih znanje omenjenega jezika, kterege vsi uradniki upotrebljujejo vsaki dan z dotičnimi strankami. V tem obziru se je dozdej prav malo spremenilo, da v nekterih krajih tužni slovanski kmetje, če pridejo po službenih zadevah k uradnjam, morajo si najeti in pripeljati seboj tolmača. — Za srečo slovanskih strank koperske okolice sta pred par tedni bila prestavljena dva c. kr. uradnika v Koper, katera sta zmožna popolnoma slovanskemu jeziku in razumeta dobro i hrvaški. Ta dva c. kr. uradnika sta namreč g. Rebek, koncipist pri c. kr. glavarstvu in g. Carli višji davkarski nadzornik. Njha predhodnika, t. j. neki Minussi, bivši praktikant pri glavarstvu, bil je premeščen v Pazin, in neki Coverlizza, bivši davkarski nadzornik, premeščen je v Trst. Srečna jima pot!

Slovanske stranke koperske okolice se morejo zdaj tolažiti, da imajo tri uradnike v Koprju, s katerimi jim je mogoče razgovarjati se o službenih zadevah v svojem slovanskem jeziku, ti so g. Rebek, Carli in gospod Brusič, kontrolor pri c. kr. davkarji. — Drugi uradniki, če umejo sto besed slovanskih, te slabo in smešno izgovarjajo.

V Koprju sta dva c. kr. bilježnika in noben od nju ne ume slovanskega jezika. — Jaz nemam pojma, kako je mogoče sploh tem uradnikom sestavljati zapisnik v slovanskem ali pa v hrvaškem jeziku, če ga dotična slovanska stranka zahteva. — Skoro pri vseh c. kr. koperskih uradnjah je kakšen mlad praktikant ali pa avskultant, ali nobeden se ne briga, da bi se učil slovanskega jezika, kterege je prisiljen rabiti vsak dan z strankami. — So tudi in takšni modrijani, kateri se izrazujejo: »Cosa importa a me di saper la lingua sciava, quel poco che abbisogno in ufficio imparerò dalla serva sciava che tengo in casa«. — Citatelji naj presodijo. Kaj da sporočim o c. kr. koperskej kaznilnici? Za danes puščam jo, ali morda v prihodnjem bodem marsikaj sporočal o nekem velikem, velikem gospodu, kteri tehta zdaj kranjski fižol in izdaja peršute mesto ljubljanskih klobas. Živeje in ponašanje nekterih »Modrijanov« in »Grobijanov«, bode posebno zanimalo vaše čitatelje. Za zdaj naj po strpe.

Iz Ajdovščine, 29. septembra 1886. — (Izv. dop.) — Dobro seme kali osebno, raste, cvete, rodi mnogoteren sad. A v Ajdovščini zdi se, da hoče seme narodnosti, po neumornem Lavriču zasejano

sramovaje se svojega dolgega spanja, kar procvetisi. Komaj se je misel razširila, da se ustanovi podružnica sv. Cirila in Metoda, uže je bilo za njo vse naudušeno. Sklenolo se je proslaviti nje otvorjenje z veliko veselico. Gospodi, gospice, celó gospe, stavile so svoje moči na razpolaganje odboru. Stud. med. g. DeFranceschi vzel je stvar v svoje večje roke ter sme zdaj s ponosom reči: dovršil sem svojo nalogo z vso popolnostjo. Izrekamo mu na tem mestu gotovo v soglasji z vsem občinstvom najtoplejo zahvalo. I spored izbran je bil z velikim okusom. Nagovor, govoril je g. stud. med. DeFranceschi, bil je kratek a jedrnat. Na obrazu bralo se mu je, da mu prihaja vsaka beseda iz srca; preverjen bodi, da je i nam šlo do srca, da iskrico toli da tlečo vzplami do neugasljivega ognja. Petje bilo je izborno. Mrak, čvetospev (Banchi, Dietz, Spazzapan, DeFranceschi), Lunica, mešani zbor, pla sta ce izvršila istinito pravdovršeno. Mornarja primoran je bil peti g. DeFranceschi, ker je bil namenjeni baritonist zadržan. Pevec, kakor spremljalka skušala sta se jeden drugzega prekositi. Sosebno g. D. Haas kazala je ne le svojo občudovanja vredno spretnost, temuč tudi svoje globoko čujstvo. To se je videlo tudi pozneje pri četverorčnem sviranju na glasovirju. Tu jej je bila g. Evgenija Godina popolnoma vredna družica. Kaj pa naj govorim o Igri: Oče, so rekli, da le? Ta presegala je vse nadel Uloge bile so prav srečno razdeljene. Preverjeni smo, da mešarja Debelca ne bi igral in najspretniji igralec velicega mesta, nego ga je g. Casagrande. Bez vsakega pretiranja in vendar s tolikim humorjem izvršil je svojo nalogo, da smemo istinito Ajdovcem čestitati za tako neprecenljivo moč. Srzo, ljubimko, igrala je gospica Marica Lokarjeva s prav veliko spretnostjo. Prihodnji veselični odbor vedel hode najti v tej navdušenej narodnjakinji izborno sodelovalko. Ulogi Doroteje in Aurore igrala sta gg. Lina in Ema DeFranceschi prav dobro, kakor je bilo od njihju pričakovati; vloga Jerice pogodila je g. Fanica Guglielmovala, kar nas je posebno razveselilo, z nepričakovanim vzpohom ter jej moramo čestitati, da si je ona, Italijanka, v tolikej meri prisvojila slovanski jezik.

Materijalni vspah je, kakor čujemo, ugoden; in to vrlo nas veseli, ker je odločen v najblajši namen. Obžalovati je le, da ni bilo mogoče odboru za ta dan večega prostora pripraviti, čemur se pa, namerava, kakor čujemo, za prihodnost v okom priti. Le tako vrlo naprej Ajdovci, ne postaviti le kamenit spominek Lavriču, marveč vzgajali in širili boste najlepšinitejšo čujstvo: ljubezen do naroda. Živelj podjetniki in sodelovalcelji.

Iz vipavskega okraja, 20. sept. — Bilo je meseca aprila t. l. ko sem prejel od vipavskega sodišča neko možko pisanje. Ker nemščine ne umejem, vrnol sem omenjeno pisanje s prošnjo, da bi se mi pisalo slovansko. Ali moja prošnja je bila zaman, bob ob steno, ker do danes nisem še prejel ničesa, pač pa neko drugo pisanje, ki je bilo podobno prevemu, ker bilo je zopet »nemško«. Neka jeva me je obšla, ko sem se domislil otroških let, da sem moral pod kaznijo svoje leskove hlače v šoli drsati in se učiti le slovansko, ker mi sedaj na tak način nič ne koristi. — Mislim sem, kaj bi z drugo pošiljateljico storil, bi jo li obdržal, ali bi jo zopet vrnol, ker vedel sem, da prošnja nič ne pomaga, pač pa škoduje. Slavno okrajno sodišče je namreč mojo prav privatno prošnjo poslalo c. k. finančnemu vodstvu, ker ni bila kolekovana. Prošnja je bila toraj uradno sprejeta, a ne — uslišana. Ko sem toraj videl, kako da je, zato sem tudi drugo pošiljatev vrnol, a brez prošnje, da se mi vrne v slovanskem jeziku, le z opazko, da neznam nemški.

Kako se stvar reši, bodem videl, sitnosti in troškov imam pa največ jaz sam. Skušatelj.

Iz Pomjanskine 25. septembra (konec). Naši protivniki Talijani kriče vsak dan po novinah in drugač, da se duhovniki nemajo pečati z občinskimi zadevami, a oni naj opravljajo svoja opravila v cerkvi, in basta. Mi smo prepričani, a z nami tudi najboljši kristjan-katoličani, da je dolžnost duhovnikov pečati se z splošnimi občinskimi zadevami; opravi svojo službo cerkveno, za dušo, morajo skrbeti tudi za blagostanje sebi poverjenega ljudstva, ker znajo, da je uboštvo vir mnogih grehom, te da morajo uže kakor duhovniki paziti, da ne bode nikakega prevarstva, da se ljudstvu nič ne vzame, da vsakemu svoje ostane.

Zakaj so naši protivniki proti duhovnikom, zakaj govorijo, da se ti nemajo pečati z občinskimi zadevami? Ker hočejo naše ljudstvo v tami držati, da ne vidi, kaj se ž njim in ž njegovim imenjem dela.

Občnski tajnik pomjanski je v svojem času strašil, da odreže sukuje duhovnikom, a v najnovejem času ugovarjal proti g. župniku Ladavcu kakor zastopniku. On uže ve, zakaj to dela, a more vedeti vsak,

kdor ima oči, da gleda, ušesi, da sluša in možgane v glavi, da lahko razmišlja o tem, kar vidi in sliši.

Sporočilo gospoda sporočevalca o razkriju, odprlo je mnogim oči, ker večina ljudi ni vendar takova, da bi mogla odobriti to, kar ne velja.

Poparilo je pa gospoda župana, koji se povsme vselej zaupa v gospoda tajnika, tudi v računih, koji mu tako rekoč vse slepo veruje, s kojim je vezan uže več let. Tajnikovi »računi« so menda uzrok, da ne more plačati Marezigam svote, koja njim pripada iz občinske blagajne. Poparilo je posebno gospoda tajnika.

Ta je sin slovenskih starišev, izgojen v italijanskih šolah. Pobegol je bil pod italijansko vlado ter služil tam kakor vojak, kakor so to tudi drugi razni Italijani ali Lahoni v svojem času služili, koji sedaj razne imenitne službe v Istri opravljajo. Vrnol se je v naše cesarstvo. Dobil službo menda diurnista pri c. kr. oblastniji. Postal je c. kr. poštar in občnski tajnik.

Čuvstva ni mogel spremeniti, a daje ga na dan, kakor je, kedaj in kjer more.

V raznih okoliščinah se smatra neomejenim gospodarjem v občini. Zastopnike občinske je vnsčil za kapusove glave, a duhovnom je pretil, kakor je uže omenjeno, da jim postrize sukuje, ter menda to doseže, kar se je doseglo, ko so se prestrigli lasje Samsonu.

Pred nekoliko meseci je bil tih, ponižen, večkrat je vzdahol, »da je zgubljen«. Bil je namreč tožen zavoljo razžaljenja česti Nj. Veličanstva. C. kr. sodnije so ga proti očekovanju vseh, koji poznajo nekoliko zadevo, i proti očekovanju njega samega nekrivim spoznale.

S tem je on zopet peruti dobil, in v svojej zanešenosti tožil zavoljo razžaljenja česti svoje onega, koji ga je bil tožil. In med tem, ko je on, tožen zavolj razžaljenja česti Nj. Veličanstva, bil je ves čis preiskave svobodno, odpeljali so žandarije nje, kojega je on tožil zavolj razžaljenja njegove česti, v zapor, v kojem je sedel menda kaka dva meseca, dokler ga ni namreč viša sodnja rešila obtožbe, nekrivim spoznala. Vse to nekako čudno zvonil, ali tako se pripoveduje, da je.

Da so mu peruti bile narasle, kazal je tudi s tem, da se je o pripravah za volitve tako vedel, kakor da je njemu vse podložno. »Oni bodo zastopniki, koje hoče Piero!« Tako se je izražal, kajze sam na sebe.

Po zadnjelj seji so mu peruti zopet skrajšane. Kar niso storile c. kr. oblastnije, to je storil občnski zastop. Propadli so oni, koji so bili protivni zidanju cerkve v Šmarju. Računi občnski niso odobreni, a Piero stavlja za litre vina, da službo tajniško razpiše, da nebode več tajnik. Privoščimo mu dva litra vina, ker drugač bi on plačal in »spljunilo bi mu se obraz«. (Tudi pogoj stave).

Domače in razne vesti.

Odklikovanje. Cesar je načelniku okrožnega sodišča v Rovinju Fr. Lindermannu o priliki njegove vpokojitve v priznanje dolgoletne izvrstne službe podelil naslov in značaj dvornega svetovalca.

Gosp. Resman. vrlo narodnjak in tajnik del. poip. društva, zapustil je Trst v torek, ker je bil premeščen v Alo na Tirolskem. Zvečer pred odhodom so se zbrali v nekej gostilni mnogi tržaški rodoljubi, ter se na presrdni način poslovili od vrliga prijatelja in soboritelja.

Seja tržaškega občnskega sveta, dne 29. septembra. Prčujočih je bilo 30 svetovalcev, sejo je volil župan dr. Bazzoni, vlado zastopal svetovalec deželnega namestništva Šemerl. — Po prečitanju in potrditvi zapisnika zadnje seje spominal se je župan gerko umrlega svetovalca dr. Benco, svetovalci so v znamenje sožalovanja vstali. — Potem se je prečitalo g. C. M. Stalitz pismo, s katerim se odpoveduje mestnemu poslanstvu. Dr. Dompieri potem pojasnuje, da se je Stalitz zato odpovedal, ker k malu pride v razpravo ponudba vodstva nabrežinskega vodovoda, kar se ne ujema z njegovim udeleštvom pri tem podjetji. Ker bi pa prav g. Stalitz pri teh razpravah lahko dal najboljša pojasnila, zato govornik predlaga, naj se naprosi, da odstop prekliče. Ta predlog je bil soglasno sprejet. — Druga točka je zadevala prošnjo družbe za zgradbo tramvaja na par iz Trsta skož Gorico v Vipavo za moralno podporo tržaške občine pri zadevajojih gospokah. Ta zadeva se je na predlog dr. Veneziana izročila trgovinskemu odseku, da jo pretrese in o njej k malu poroči. — Potem se je sprejel predlog naučnega odseka, naj se na deškej ljudskej šoli na Starej šrangl ustanovi šesti razred. Druge točke niso posebno zanimive, zadevajo nekoliko podpor in dodatnih kreditov. Po končanjej javne je bila tajna seja.

Prvotni imenik za tržaške porote za leto 1887 je na magistratu razgrnen ter se lahko vsak dan od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne, in sicer

do 7. oktobra pregleda. Do tega dneva se sprejemajo tudi ugovori pisмено in ustno. Posebna komisija bo razsojela te ugovore.

Razpisana služba. Na c. kr. učiteljski v Kopru je spraznena služba suplenta za nemški in slovenski jezik. Prosilci naj se takoj obrno na vodstvo omenjene šole.

Povišanje plače uradnikom za čas kolere. Uradnikom kreditne banke v Trstu se je od 1. julija t. l. pa do določbe, da kolera ugasne, zvišala plača za 10%. Državni uradniki so tudi prošli, da se jim plača nekoliko poviša za čas, ko razsaja kolera, in so svojo prošnjo utemeljili s tem, da je pri epidemiji potreba vsaj nekoliko dobrega vina, ki je v Trstu silno drago; da se je povsod, v Italiji, na Francoskem, na Reki, državnim uradnikom ob koleri plača povišala, pa doslej je bila prošnja brezvapešna, če tudi so državni uradniki v Trstu glede plače uže tako na najslabšem, ker dragina zaradi velicega davnika nikoder ni taka, kakor v Trstu; na Dunaji je meso in vse pijače veliko ceneje, nego v Trstu, in vendar so uradniki na Dunaji veliko boljše plačevani, nego v Trstu. Komu se imajo uradniki v Trstu, ki so bili v prejšnjih časih v dunajskimi enako plačevani, za vse to zahvaliti, to jim je znano, in zadnje volitve v tretjem razredu so o tem le prejasno govorile. Vsaj zdaj bi se moralo kaj storiti.

Tržaške novosti:

Tržaški namestnik, gospod baron Pretis se je iz Aussée vrnil v Gorici, kder ostane še nekoliko dni in se potem vrne zopet v Trst na svoje mesto.

Tržaške šole, državne in mestne se niso odprle 1. oktobra, kakor je bilo napovedano, ampak se odprlo komaj v torek, 5. t. m.

Kolera v Trstu. Od torika do srede je o polnoči je v Trstu zbolela le ena osoba za kolero, od srede do četrta so zbolele tri, od četrta do petka dve, od petka do danes opoldne ena; od začetka epidemije do danes je zbolelo za kolero 653 ljudi, od katerih je umrlo 417. Vreme imamo zdaj prav lepo in hladno, in vse kaže, da nas bode božja šiba kmalo zapustila. — Na Kranjskem je kolera popolnoma zginele in tudi v Istri ponehava kolera, ker zadnje dni je bilo iz Istre naznanjenih le 6 slučajev kolere. Ker se je začela uže vračati gospoda v Trst, se začelo tudi nekoliko živahnije življenje.

Samomor. Kolera ponehava, samomorci so pa začeli. V sredo popoldne se je v bošketu ustreljil 74-letni hišni posestnik Friderik Büchler zaradi denarnih zadreg; isti dan predpoldne pa se je ustreljil v kasarni orožnikov, orožnik Martin Rotter.

Policijsko. Ona ženska, katero je nek vojak vrzel čez nek zid, je 27-letna dekla Franca Šestan iz Bistrice, ki kakor se sliši, teško odravi. To je bil zopet slučaj à la Tourville. — Mehanikarja Ferdinanda Zeveršiča so zaprli, ker je od svojega brata mesarja se silo in z grozenjem, da ga ubije, tejal denara. — Polcija je v noči od srede na četrtek napravila lov na potepuhe in vlačuge in je našla ter zaprla 37 takih nevarnih ljudi, katerih večina pojde prosto putnice v notranje dežele. — Ujela je policija dva tatova, nekoga mesarja Jakoba Grinover iz Trsta in 19-letnega čevljarja Uršiča, rod. iz Sežane, ko sta prednočnem ravno vdrila v neko stanovanje v ulici Fontanone in začela krasti.

Izpred porotnega sodišča. 7. decembra t. l. je šla Katerina Glabot kakor navadno obiskat svojega moža, ki je ležal v bolnici; na domu je pa pustila Alojzija Schweizerja in štiriletnega svojega otroka. Ker je zadnje imenovani bil sam na domu, odprl je Schweizer skrinjco polno razne robe in zlatenine ter si prisvojil 45 lir šterlin, 3 tolarje, zlato medaljo, vredno 46 gld., zlat prstan, vreden 10 gld.; dva druga zlata prstana vredna 1 angleško lro; dva para nogavic in nekaj rut, vrednih f. 2, uro v vrednosti 35 gld. — Vtorek je bila obravnava proti njemu in bil je obsojen na pet let težke ječe.

V sredo pa je bila obravnava zoper mestnega blagajnika Kar. Adelmanna in kontrolorja mestne blagajnice Alfr. Eberle, oba zatožena izneverjenja v uradu. Kar. Adelmanna je doma iz Krka, star je 47 let, oženjen, oče petero otrok in od leta 1874 blagajnik denarnice mestnega magistrata z letno plačo 1700 gld. Alfr. Eberle pa je pri istej blagajnici kontrolor od leta 1874 z letno plačo 1300 gld. On je rojen v Pragi, ima 39 let, oženjen je ter ima dva otroke. Zatožena se dolžita, da sta od davkovskih denarjev prilastila si razne zneske. Po uvrščenju preiskavi je dokazano, da si je Adelmanna od leta 1875 pa do 3. aprila t. l. prisvojil 47.360 gld., Alfr. Eberle pa od leta 1875 do njegovega zapora 16.900 gld. Prvi ne taji izneverjenja, drugi pa trdi, da prisvojenega zneska ni obdržal zase, ampak dal necemu njegovemu predstojniku, ki je to od njega zahteval in kateremu je moral biti pokoren, imenovati pa tega predstojnika noče. Porotniki so na glavno prasanje glede Adelmanna soglasno, in glede Eberla z 8 glasovi proti 4 izrekli kriv in sodišče je ob-

sodilo prvega na 4, drugega pa na tri leta teško poostrene ječe.

V četrtek pa se imel zagovarjati zaradi hučdelstva izneverjenja v uradu c. kr. vodja avstrijsko-ogerske pošte v Carigradu, Fr. Kodre. On je rojen v Vipavi, ima 59 let ter je stopil v letu 1850 v poštno službo v Trstu. V letu 1872 je bil Kodre premeščen k c. k. poštenu uradu v Carigrad in uže v letu 1874 imenovan za tamšnjega poštne vodjo. Tam je imel Kodre poštno blagajnico sam v svojih rokah. (Čudno to, saj v vseh uradih, kder sta le dva uradnika, mora imeti drugi uradnik drugi ključ, pa če je v blagajnici tudi le 10 kr. i nič nenavadnega ni, da pride preiskovat komisar blagajnico, v kateri je in ima biti 10 gld., komisarjeve diete pa znašajo 50 gld. a se ve da, malim se gleda na krajcarje, pri velicah pa se na tisočake ne pazi.) Uže od leta 1874 je jermal Kodre večje zneske iz blagajnice, katere je videl na borski zaigrati. Še le 1. novembra lanskega leta so pri preiskavi zapazili, da manjka v blagajnici 52.630 gld. in 32 kr. v zlatu. Kodre, ki ima čvetero otrok in je imel kakor poštni vodja 6000 gld. letne plače, priznal je vse, zaradi česar je bil zatožen in rekel, da so ga veliki troški za obitelj pri draginji v Carigradu in igra na borski zapeljali v hučdelstvo. Porotnikom se je dalo glavno prasanje o izneverjenju v uradu, na katero prasanje so vsi odgovorili: kriv, ali prasanja glede značaja uradnega izneverjenja so z 8 glasovi proti 4 zanikali; vsled tega je bil Kod č obsojen na 2 1/2 leta teške poostrene ječe in k povračilu škode poštenu erarju v znesku 52.630 gld. 32 kr.

Kmetijsko. Na deželni kmetijski šoli v Gorici vsprejmejo se novi učenci s 1. novembrom t. l. Tisti, ki želijo vstopiti v šolo, vložijo naj prošnje v teku tega meseca pri ravnateljstvu deželne kmetijske šole.

Predavanja o vinarstvu imel bode na vabilo vinarskega društva v Štanjelu vodja, gosp. E. Kramar 3., 4. in 5. t. m. v Tomaji in v Štanjelu.

Četrli avstrijski kongres vinogradnikov bo v letu 1890 v Gorici. V zadnjem seji te dni sklenenega tretjega dotičnega kongresa v Bolzanu je bil za naj izvoljen osrednji odbor, in sicer za načelnika grof Fr. Coronini-Cronberg, za njegovega namestnika dr. Albert vilez Levi, v odhor dr. Josip Abram, dr. vitez Maurovich in baron Evgen Ritter, za glavne poročevalca J. Bole, in za generalnega tajnika vodja E. Kramar.

O vinske letini nam pišejo iz Šmarja pri Kopru da se je tam vinska trgatve jako bogato obnesla, kajti pridelalo se je toliko izvrstnega muškata in refoška, kakor uže v dvajsetih letih ne. — Ludi vino bode izvrstno, ker je grozde v polnej meri dozorelo, in ker se je tudi trgatve vršila v ugodnem, suhem in jasnem vremenu. Naj se torej kupci požurijo, ali pa obrnejo z naročili do g. Martina Ulčnika, posestnika v Šmarji, dokler so cene ugodne, kajti čim dalje, tim dražje bode vino!

Vabilo k LXXIV. odborovi seji »Matica Slovenske« v soboto 9. oktobra 1886. l. ob 5. uri popoldne v Matični hiši na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika o LXXIII. odborovi seji. — 2. Naznanila prvosedstva. — 3. Poročilo književnega odseka. — 4. Poročilo gospodarskega odseka. — 5. Poročilo Koptarjeva odseka. — 6. Poročilo tajnikov. — 7. Posameznosti.

Postojnska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda imela je preteklo nedeljo prvi občni zbor. Voli o se je načelnik: župan Vičič Friderik, načelnik; kaplan Ivan Lavrenčič, njega namestnik; dr. Šegula, zapisnikar; Padar Fran, njega namestnik, učitelj Dimnik Jakop, denarničar, in Josip Lavrenčič, njega namestnik. Postojnska podružnica šteje 25 ustanovnikov in 46 letnih udov. Gotovo lepo število!

Vremensko proročevanje. Mathieu de la Drôme proročuje za ta mesec tako le vreme: Krasno vreme do 4. t. m. Lepo vreme in suša od 4. do 13. t. m. Krasno vreme tudi od 13. do 20. t. m., posebno ob Adriji, ali na severu Evrope bodo mrzli dnevi in po planinah mnogo snega. Od 30. do 27. t. m. lepo vreme na jugu, v sredini in na severu Evrope pa uže prav mrzlo in hitre spremembe temperature, posebno v Avstriji. Mrzlo vreme od 27. t. m. do 3. novembra. S kratka ugodno vreme na jugu in v sredni Evrope; mrz in nevihte na severu.

Golobje pismonoše. V četrtek jutraj so na tržaškem kolodvoru zopet 17 z Dunaja poslanih golobov izpustili.

Listnica uredništva.

Gospodu And. Gaberščeku, učitelju v Kobariidu. — V listnici uredništva v št. 76 nismo ne Vas ne nobenega družera ovajali, pač pa ste se Vi v Vašej polemiki v Slov. Narodu ovdili, da ste pisec ali pa najmanj prouzročitelj one listnice, v kateri se Edinost imenuje »škan-dalozni list«, in da ste bili skoro gotovo tudi v zvezi z drugimi enakimi listnicami, katerih par smo dobili uže lansko leto. — Sicer pa vemo iz zanesljivega vira, da ste tudi postoj-

pal v zmislu omenjenih listnic, — čeprav brez posebnega uspeha.

Ne odgovarjamo sicer na Vašo polemiko, katera meritorično čisto nič ni povedala, in čisto nič ni ovrгла, ampak le potrjuje to, kar je bilo rečeno v članku o stanovih. Ker pa nam je pisec onega članka sam pisal, da hoče odgovarjati, prosimo ga lepo, da se omeji na kolikor mogoče majhen obsežek odgovora.

Glavni namen te listnice je le to, da Vas zavrnemo, v kolikor nas dolžite, da ne znamo varovati uredniške tajnosti. Vi niste bili nikoli naš prvi dopisnik, tudi v Jonkovej zadevi ne. — Prejeli smo menda od Vas le tistih par dopisov, katerih se sami hvalite v »Narodu« in pa ono notico o nekem veleizdajskem činu, zaradi katere je bil naš urednik v preiskavi. Za istinitost te notice ste jamčili, in ko smo Vam povedali, da smo v preiskavi in da hočemo nastopiti dokaz resnice, takrat ste rekli, da nas nečete pustiti na cedilu, ter da hočete v slučaju tudi pričati. — To je od Vas tudi zahtevalo poštenje. Mi torej nismo ovdili nobene Vaše tajnosti, in smo postopali v tej zadevi popolnoma v porazumu z Vami. Vi tudi niste menda imeli velikih sitnosti zaradi one stvari, pač pa smo jih imeli mi, pa ne toliko se sodnijo, kakor pa z rudečkariji, katerih pretina pisma še hranimo, in kateri so se tudi nad nami maščevali.

Da bi mi bili poznali vir one vesti, gotovo bi je ne bili objavili, perche negli sfariti ol famiglia non amiamo intrigarci. V tem obziru bi se dalo še kaj govoriti in »trombo« obesiti čez ramo onemu, komur gre; ali pustimo nevsedečo stvar, služila nam je v svarilo pred neko vrsto dopisnikov. — Naš urednik je uže 15 let več ali manj vedno pri vredniškem poslu: njemu so bile od nekdaj poverjene razne, tudi jako važne tajnosti; ali še nikdar se ni mogel nihče pritožiti, da on ni strogo varoval uredniške tajnosti; in da je Vaše obdolževanje v tem obziru uprav iz trte zvito, to moremo dokazati tudi po dopisovanju, katero se je vršilo po omenjeni aferi. — Kar se pa tiče Vaših blagodušnih prasanjev, to je zopet le nek prirojen nagib opravljanja. Vaši blagodušniki so se uže pred leti veselili nesreče naše tiskarne in so tudi imeli vso dobro voljo k nesreči pripomoči; pri vsem tem pa smo se tu. Še pred mesecem dni je nek dober človek napadal v nekem ljubljanskem slovar. listu osebo in društva nam blizo stoječe; sliši se, da je celo škodoval nekaterim osobam, all list, kateri mu je služil, prepriča se v kratkem času, da je bil dupiran, in še kako!

Kakor smo uže rekli, kljubo raznim naklepom, še smo tukaj in nadejamo se, da nas tudi Vaš bombastični »manifest« v »Narodu« ne uniči.

Tržno poročilo.

Kava — trdne, a nepremenjene cene. — Prodalo se je te dni 2500 vreč kave Rio po f. 59 do f. 70.—, 1000 vreč Santos po f. 60 do f. 72.—, 360 vreč Java Mal. po f. 70.50, Portorico stane f. 95 do f. 105.—, Ceylon plant., f. 85 do f. 132.

Sladkor — slabo obratjan, cene šibke. Prodalo se je te dni 3000 vreč sladkorja po f. 18.50 do f. 21.75.

Sadje — slabe kupčije, cene se pomikajo nazaj. — Pomeranče, limoni f. 8 do f. 10.—, fige v venci f. 11 do f. 13.—, rožiči f. 5.50 do f. 8.—, mandlji dalmatinski s certifikatom f. 87.—, italijanski f. 84 do f. 91.—, smirnske fige f. 35 do f. 50.—, opaša f. 23 do f. 23.—, cvebe, Samos, Smirna in druge f. 19 do f. 22.—, Elemé f. 22 do f. 26.—, Sultanina f. 19 do f. 32.

Olje — cene trdne; jedilno f. 36 do f. 42.—, namizno f. 54 do f. 72.—, bombažno f. 27 do f. 34.

Petrolje — rusko f. 7.50, amerikansko f. 9 do 9.25, nagib za še nižje cene.

Domači pridelki — fižol novi bobinec f. 13.50, koks f. 14.50, stari rudeči f. 9.—, maslo f. 80 do f. 92.

Zito — pšenica banaška f. 9.50 do f. 10.—, koruza podonavska f. 6.25 do f. 6.50.

Les — še precej iskan. — Deske colarce kranjske boljše vrste od f. 46 do f. 76.—, škurete kranjske f. 44. do f. 48.

Seno — dobro konjsko f. 1.40 do f. 1.60.

Borsno poročilo.

Borsa nekoliko vznemirjena, bojazen pred vojsko z Rusijo je uplivala na to, da so kurzi slabši postali in da se ne morejo zopet tako hitro vzdignoti; ali upanje je, da bo strah k malo pri kraju.

Dunajska Borsa

dne 1. oktobra

Enotni drž. dolg v bankovcih	83 gld 65 k.
Enotni drž. dolg v srebru	84 • 50 •
Zlata renta	115 • 85 •
5% avst. renta	100 • 40 •
Delnice narodne banke	861 • — •
Kreditne delnice	276 • — •
London 10 lir sterlin	125 • 45 •
Napoleon	9 • 93 1/2 •
G. kr. cekini	5 • 94 •
Kr. državnih mark	61 • 50 •

Dva učenca
dobosta stanovanje in hrano pri slovenskej družini, v sredi mesta. — Več pri našem upravnistvu.

Trgovina
A. Majer-jevega
Exportnega piva
v steklenicah
v LJUBLJANI
(pivovarna na paro)
priporoča
Cesarsko, in Bock-pivo
v skrinjicah po 25 in 50 stekl.

Na obroke! (72-4)
daje pohišstvo tapecarije, razno strižno blago za obleke, ure vsake vrste
M. Coreni
via della Legna št. 1 P. II.

ŽELODČNE BOLEZNI
je moguče **BAZO** in **POSVEMA** ozdraviti
po
JERUZALEMSKEM BALZAMU
edini in nedosegljivi želodčni pijači.
Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.
Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere so občinstvu kakor pravi šundeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva zmes.
Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje preproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepčalne moči pravico prednosti nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi še vsakim dnevom večje prasanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robarbare, katera korenika je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljenje ni čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnusju, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.
Steklenica z navodom vred stane **30** novcev. 2-48

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI
G. B. PONTONI
v GORICI.
Skladišča v Trstu v lekarni Marku Ravasini, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palisca.

Podpisani opozoruje slavno občinstvo na svojo
trgovino z dežniki
v ulici **Barriera vecchia št. 18** z bogato zbirko svilenih, volnenih in bombažnih dežnikov, Svilnati od f. 250 naprej, volneni od f. 140 naprej, bombaževi od 80 kr. naprej. — Tudi popravlja prav po cenl dežnike in solnčnike.
104-14 **Giulio Grimm.**

Senzacionalno označilo.
Uže 88 let obstoječa 4-5
res. kralj. dež. priv.
tovarna preprog in kocev
poprej od Zihthenauerjeve vdove in sinov razpošilja iz svoje zaloge 2-1
konjske plahte
190 cm. dolge, 130 cm. široke, nepokoučljive baže temne barve, živih krajev blizu 3 kilo težek kom. po f. 1.— a. v. ista velikost najboljša vrsta • 1.50 •
Žveplenobarvane konjske plahte
s šestokratnimi plavo ali črnorudčimi kraji blizu 2 metra dolge, 1 i pol m. široke, izvrstne baže, komad po f. 2.25.
Te plahte so brez vsakega vonja, zelo goste, podajajo se radi tega tudi za posteljne odeje in preproge itd. — Dajta razprodajemo dokler je še kaj zaloge
ostanke preprog iz jute
najlepših barv 10-13 m. dolge, ostank f. 3.20. — Zastori iz dveh delov, jedne draperije in dve empras po f. 1.10 a. vr. — Posteljne odeje po f. 1.50 a. vr. — Mizni prtli 75 kr. a. v.
V zalogi je vsakovrstnih preprog.
Vse blago ki se razprodaja je brez ma-dežev in se za to **garantira.** — Neugajajoče blago se nazaj jemlje.
Razpošiljatev po poštnem povzetju.
Adresse vormalis Lichtenauer's Witwe & Söhne
Wien, I., Rothenurmstrasse 14.

Iznenadjenje za gospe!

Nekoliko tisoč komadov velikih zavratnih rut za jesen in zimo

Iz najfineše berlinske volne z čipkami, popolnih v vseh mogočih modnih barvah, kakor sive, plave, rdeče, temne, črne, bele, škotske in turkinaste itd. je na prodaj radi preseljenja 2-5

samo po for. 1-10

ter razpošilja po poštne povzetju WAARENHAUS «ZUR MONARCHIE» Wien, III., Hintere Zollamtstrasse N. 9. NB. Ako se nakrat več rut naroči, stane poštnina le malo več.

Trgovski

pomočnik

mlad, dobro izučen v podajalnici jestvin, ali špecarijski za blago, z dobrimi spričevali, bi rad stopil v službo. Več se zve pri našem upravnistvu. 3-3

Depeša

(iz Geneve na Švicarskem) mi je naročila na vsak način razpečati 860 komadov čudotvornih, najfinejših, pristnih švicarskih 6-

Remontoir-ur iz nikla. Te ure dobivajo se iz najfinejšega nikla, se navijajo brez ključa, z krono in mehanično ustrojbo kazal, kristalno steklo in z kazali za sekunde; z eno besedo, dobre, izvrstne, nepokončljive ure za večnost po smrotni cen

fr. 5-75

Enake remontoir žepne ure od pristnega 13l. srebra

z fino graviranim okrovom, poskušane po c. kr. kovničnim uredu, stanejo 9 for. komad. Naročila se sprejemajo proti predplačilu ali po poštne povzetju, kar ne ugreja, se menja ali pa denar nazaj pošlje po Feketovi

Genfer Taschen-Uhren-Filiale, Wien, Hundsturmstrasse Nr. 18/34.

Čudo najnovejše obrtnije!

Jako važen in neobhodno potreben za človeško blagost in vgodnost, za vse družine in vzlasti za kmetije, sirarnice, za nosetnike, je na novo najden c. kr. za vso Evropo privilegovani Auspitz-Schmidl's Zenith

Stroj za mesti maslo

ki se odlikuje ne po udarnim ali suvalnim sistemu temveč po nekem noviznajdenim c. kr. privil. za vso Evropo patent. rezavnem sistemu. Toraj, kdor hoče imeti čisto neponarejeno močno in okusno maslo, naredi se to prav ugodno, celo s pomočjo 8 letnega dečka v pet minutah. Kako se ima ta stroj čistiti in razdeliti podučiti se lahko vsak iz navoda za rabo tega stroja, ki je v vseh jezikih tiskan. Z tem strojem napravi se v 6 minutah iz neponarejenega mleka sladko ali kislo smetano, v 3 minutah pa najčistejšo in najokusnejše maslo.

Da vsakteremu mogočim pribavo jednega takega, na vsak način zelo koristnega stroja, ponujam jih po naslednjih najnižjih cenah:

št. 1 (drži 5 litr.) s termometrom vred po f. 4

2 (" 10 ") " " " 11

3 (" 25 ") " " " 25

4 (" 45 ") " " " 45

Opazka.

Ta c. kr. patentovani stroj je narejen ves iz fine in trpežne kovine, ter ima prednost pred vsimi drugimi dosedaj iznajdenimi stroji radi tega, ker nadkrijuje vse druge v proizvodnji masla kakor tudi v kakovosti in zdatnosti, ter je vedno zvest pomočnik v družini.

V dokaz resničnosti mojega oznanila izjavljam očitno: vsakteremu denar koj povrnoti, kojega pričakovanje od tega stroja ne bi bilo nadkrilovano od istinosti Vsakdo ga torej lahko brez bojazni naroči.

Razpošiljajo se proti popreji odšteti svoti ali proti poštne povzetju: naročbe raj se adresujejo: 11-30

An die österr.-ungarische Generalvertretung Universal-Export Bureau S. Löw, Wien, II. Nordbahnstrasse N. 26 Hotel Dono

Cegnarjev Viljem Tell

se prodaja v tiskarni Dolencevi po 50 soldov.

Brnsko sukmeno blago

Proti pošiljati denarja, ali pa s povz. tjem zneska. Obleka za 1/2 gl. in več. Vse po najnižji ceni, le v zalogi tovarne za sukno Friderik Brunner Brno, Frölichergasse 3. Oglede pošilja brezplačno in franko, večje zbirke oglede za krojače nefrankovano.

POSESTVO

v občini Gabrje z novo hišo — ena soba v najemu za štacuno — in gospodarskim poslojem v sredi vasi, zelo pripravno tudi za krčmo, z lepim velikim vinogradom na višini, prost od peronospore, z lepimi travniki in drugim zemljiščem — se prostovoljno pod ugodnimi pogoji, skupno ali posamezno, proda. — Natančneje se zve pri Viktoriji Koruza, hšt. 100 v Gabrijah, pošta Šmarje. 3-3

Odprto pismo č. bralcem Edinosti

Priporočamo dobro znane radi solidnega blaga Universal-Export-Bureau S. Löw, Wien, II, Nordbahnstr. 26 B. Isti prodaje in razpošilja proti gotovini, ali po poštne povzetju:

Brnsko sukno za obleko za jesen i zimo iz čiste volne, v vseh modernih barvah za jedno popolno moško obleko i ostanek f. 4-75 Najboljše vrsti f. 6-75.	Spodnje hlače za gospode iz najboljšje robe Eroisé 6 komadov f. 6.	Namizije obstoječe iz 1 namiznega prta in 6 prticev iz platnena damasta krasno narejeni Garnitura f. 4-80	Damast-Gradl za posteljno prevleko 1 vate širok, najboljše vrsti, 1 komad (30 vatlov) f. 5-50.
Platnene ODEJE (nešivane) 3 vatte dolg., 2 vatte široke iz najboljšega platna, zadostne za največje postelje, 2 kom. f. 3.-	Posteljne ODEJE iz rudečega in turšk. kretons, elegantno prešite, popolne velikosti za največjo postelj 1 kos f. 3.	C. kr. priv. pat. Phönix srebrno namizije ostane vedno belo 6 nožev, 6 vilic, 6 žlic, 6 žličic za kav., vseh 24 kosov vkupej samo f. 5.	Platnene otirače z rudečimi, plavimi širokimi kraji, 6 kom. f. 1-50.
Kuhinj-ka otirače iz sivga platna, kompl. dolz. in širokosti 6 kosov 80 novcev	Otiraače iz čistega platna, 50 ctm. široke, kompl. doigosti z širokimi kraji, najboljše vrsti 6 komadov fer. 2	Ponočne jopice iz šifona, pretkane 3 kose 3 fer. iz najfinejšega šifona s celo finim, širokim švic. vezanjem, zelo dolge z obšivom plisse, 3 komadi 5 fer.	Posteljni predlagavec iz g. at. flanel, vkrasšen z podobami predstavljajimi živali in okolice, podaja se za darove.
Popotni plajdi iz čiste volne 3 i pol m. dolgi, 1-60 m., široki 1 kos f. 3-50 in popotni plajdi najboljše vrsti 1 kos f. 4-50.	Šifon jako dobre baže izvrsten, za žensko, moško in otroče p rilo 90 ctm širok, 1 kos (30 vatlov) f. 5-50.	Dežni plašči iz kaučuka z kapucami vred nepremočljiv, dobri tudi za gornjo nošo celo za najvišokejše gospe, 1 komad f. 8-50.	Zastori iz jute z draperjo in franžami vred, krasno izvedeni 1 okno f. 2-50, najboljše baže f. 3-50.
Ostanek preproge 10-12 m. širok, vseh barv, jako trpežen samo f. 4-50	Ogrinjaače za jesen in zimo kompletni, veliki, celo za najviše gospe, vseh modnih barv 1 kom. samo 1 tor. f. 4-50	PRTIČI beli, platneni, 1/4 v kvadratih, 6 komadov f. 1-50. Kavni prtici platneni, vseh barv, 6 kosov 1 for.	Mizni prtii vsakovrstne barve, 1/4 velikih 3 kose 3 for. 1/2 veliki 3 kose f. 4-50
Srajce za gospé iz šifona z bogatim prešivom, elegantno izvedeni 3 kos: f. 3-50.	Ena garnitura iz jute obstoječa iz 1 namiznega prta, 3 posteljnih odev in najnovejših vzorcih okolo in okolo z franžami, za vse tri odeje f. 5-50	Haljine iz nevaljanega sukna iz najboljšega štajerskega surovega sukna z podstavo, vsake velikosti in barve, obite s zelenim suknom 1 komad f. 5-75.	Svilene atlas-odeje za postelje, kompletne, dolge, za največje postelje v barvah bordeaux, plave in rumene 2 kosa za for. 16-50.
ŽEPNI RUBCI obrobjeni z barvato tkanimi kraji lepo izvedeni 12 za gospode f. 1-20 12 za gospe for. 1-12 12 platnenih for. 2-50	Sternbergsko blago za postelje 1 vate široko, vsake barve, pasastol, garant. proštne barve 1 kos (30 vatlov) f. 6-50.	plavega barhana najboljše sorte samo f. 6-90. 1 kos (30 v.) belega barhana najfinejšje baže samo f. 6-75	Garniture iz ripsa prekrasnih barv, obstoječe iz dveh posteljnih odev in 1 miznega prta, obrobjeni se svilo in šopki, 1 garnitura f. 5.
Ponočne haljine za gospode iz najboljšega dubesukna vsake velikosti, dokler je še kaj zaloge komad po f. 8-50	KONJSKE žebrake 19 cm. dolge, 130 cm. široke po f. 1-60, iste najboljše vrste f. 1-75. Bosket svilene nasteljne odeje po f. 2-80 ramenaste plakte za kočijaje 2 m. dolge 1 in pol široke po f. 2-50. Gospoke plakte po f. 3, plakte iz flanel po f. 4.	Non plus ultra! Levantsko zdrave volnene žimnice od slovečih profesorjev spoznane kot koristne zdravju, izvedene v različnih krasnih vzorcih iz najfinejšega sukna pristno narejene barve. Da so iste pristopne vsake baže ljudem, za občno blagost dobivajo se v naslednjih sortah najboljše kakovosti le pri meni po naslednjih jako nizkih cenah: št. I. Jedna meščanska žimnica za varovanje zdravja, 3 delov samo f. 6, 2 postelji f. 11-50. št. II. Zdravstvena meščanska žimnica boljše vrste izdelana samo f. 9, 2 postelji f. 17-50. št. III. Salon-zdravstvena žimnica najboljše baže z najfinejšim salon grandiom iz damasta nekrita po f. 13-50, 2 postelji f. 26-50. št. IV. Zelo elegantna salon-zdravstvena žimnica krita z elegantnim salon-damastovim suknom, izdelana samo f. 19-75, 2 postelji f. 32-50. Te levantske zdravstvene žimnice podajajo se za vsako postelj ter so radi tega zelo priporočljive vsake družini, kakor tudi vsem vzdrževalcem hotelov, gostilnic, odgojvališč	

Odlikovana Beč 1845, Beč 1873, Pariz 1867, München 1854.

Uže 87 let obstoječa

cesar. kralj. dež. privileg.

tovarna plah in kocev

poprej od Lichtenauerove vdove in sinov razpošilja iz svoje beške zaloge

konjske plakte

190 ctm. dolge 130 ctm. široke, nepokončljiva kakovosti, temne barve, živih krajev, komad for. 1-60 se zavojem vred. Potem prodajemo dokler je še kaj zaloge sive konjske plakte

2 metra dolge in blizu 1/2 metra široke, z 6 plavorudečimi ali temno rudečimi bordurajur nepokončljive kakovosti komad po f. 3-50 se zavojem vred.

Ako se vkupi vsaj 10 komadov, dá se 1 komad zastoj ali se cena za 10% zniža. Le radi velkanskega proizvodjanja smo v stanu te konjske plakte te nenavadne velikosti in izborne kakovosti tako nenavadno po ceni ctdajati. 5-

Na razpolaganje vsakemu na stoline zahvalnih pisem. Raspošiljajo se povzetju. Blago ki se ne podaje, se jemlje nazaj.

Dobro paziti na naslov:
Pferde-Decken-Fabriks-Haupt-Niederlage WIEN, I. Rothenthurmstrasse 14.

Zgubljenje in oslabljenje

moške moči in nezmožnost

Gotov pripomoček! Vsakdo se popolnoma ozdravi z **gentalnim ogljenčevim slapom** brez naslednjih notranjih neredov na gotov način in za vedno, čestokrat cele v dobi 2 dni, celo navidezno neozdravljiva nezmožnost v vsakej človeške dobi kakor tudi polucije, se prijetnim, nečutenim, zunanjim zdravenjem. 3-52

Svedoče slavnih profesorjev in zdravniške brošurice, na tisoče zahval od popolnoma ozdravelih osob svetujejo vsem bolnim rabo ogljenčevega slapa, ki garantira gotov in trajen vseh.

Popolna priprava z dotičnim podukom in zdravniškimi spričevali for. 5-80. Pri pošiljati se dobro pazi, da se ne spozna kaj zavoj zadržuje in od kol prihaja.

Zavod za ordinacije za tajne bolezni:

Dr. Karol Altmann

Dunaj

VII. Mariahilferstrasse 80.

Sredstvo varujoče pred kolero

„EXCELSIOR“

tekočina za želoдец

Speciji liteta

3-20

Bratov Zanardi & Comp. v Trstu

Izvrstno sredstvo za tezenje v želoдец in težko prebavo za smrdeč vzduh in anemiških boleznih, čisti in jači krv. — Želodečna tekočina „Excelsior“ vživa se lahko v vsakem dnevnem času in pri jedi toliko od odrašenih, kakor tudi oti otrok, ima prav prijeten okus ter je napravljena iz najboljsh zdravilnih trav brez kakage škodljivega primesa. — Na razpolaganje so svedoče bolnice v Padovi in Benetkah, kakor tudi medicinske klinike v Padovi

Glavna zaloga v Trstu: RAJMUND MAYER, Piazza Ponterosso. Naročila se brezmučna opravljajo.